

Vlaamse Arbeidsrekening

Definities & beknopte methodologie

www.steunpuntwerk.be/cijfers

'lokale arbeidsmarkten'

Katleen Pasgang

Laatste update: juli 2019

Methodologie

Steunpunt Werk

Naamsestraat 61 bus 3551 - 3000 Leuven

T:+32 (0)16 32 32 39

steunpuntwerk@kuleuven.be

www.steunpuntwerk.be

INHOUDSOPGAVE

1. Raming van de bevolking naar socio-economische positie	2
1.1. De bevolking.....	3
1.2. De niet-beroepsactieven.....	3
1.3. De beroepsbevolking.....	3
<i>De werkenden</i>	3
<i>De niet-werkende werkzoekenden</i>	4
1.4. Indicatoren.....	4
1.5. Kenmerken.....	4
<i>Nationaliteit & migratieachtergrond</i>	4
2. Detailtabellen werkenden	5
2.1. Kenmerken.....	5
<i>Arbeidsregime</i>	5
<i>WSE-sectoren</i>	5
2.2. Uitgaande pendel (loontrekkenden).....	7
3. Niet-werkende werkzoekenden	7
5. Binnenlandse werkgelegenheid / (inkomende) pendel	8
5.1. Binnenlandse werkgelegenheid – in personen.....	8
5.2. Loontrekkende binnenlandse werkgelegenheid – in arbeidsvolume (aantal voltijds equivalenten / aantal uren).....	9
5.3. Indicatoren.....	10
5.4. Inkomende pendel (loontrekkenden).....	10
5.5. Kenmerken.....	10
<i>WSE-sectoren</i>	10
<i>Arbeidsregime</i>	11
<i>Werkplaats</i>	12
6. Raming van het totaal aantal jobs	12
6.1. Indicatoren.....	13
6.2. Kenmerken.....	13
<i>WSE-sectoren</i>	13
<i>Gemeente</i>	14
7. Vestigingen	14
7.1. Vestigingen met personeel.....	14
7.2. Kenmerken.....	15
<i>Dimensieklasse</i>	15
<i>WSE-sectoren</i>	15
<i>Gemeente</i>	15

Een uitgebreide beschrijving van het concept van de Vlaamse Arbeidsrekening en de gehanteerde methodologie en definities kan u terugvinden op www.steunpuntwerk.be in de rubriek ‘publicaties’, publicatietype ‘methodologie’.

1. Raming van de bevolking naar socio-economische positie

De totale **bevolking** bestaat uit alle personen die in de referentieperiode in België wonen en kunnen we verder opdelen in socio-economische posities. Hierbij maken we een onderscheid tussen de niet-

beroepsactieve bevolking en de beroepsbevolking (op arbeidsleeftijd). De **niet-beroepsactieve bevolking** bestaat uit die personen die niet werken, niet beschikbaar zijn voor een job en/of niet actief op zoek zijn naar een job. De **beroepsbevolking** bestaat uit diegenen die aan het werk zijn (werkenden) en zij die beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek naar werk (niet-werkende werkzoekenden).

In de raming van de bevolking naar socio-economische positie wordt de totale bevolking op arbeidsleeftijd ingedeeld volgens arbeidsmarktstatuut: niet-beroepsactief, werkend of werkzoekend.

Bij de raming van de bevolking naar socio-economische positie gaat het telkens om het jaargemiddelde van het betreffende jaar. Dit wordt berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden. Een kwartaalgemiddelde is doorgaans het gemiddelde van de laatste dag van het voorgaande en het betreffende kwartaal.

De cijfers worden opgesplitst naar leeftijd en geslacht en zijn beschikbaar tot op gemeentelijk niveau.

1.1. De bevolking

De totale bevolking wordt gecijferd op basis van de statistieken van de Algemene Directie Statistiek van de Federale Overheidsdienst Economie. Deze statistieken zijn jaarlijks beschikbaar en werden omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden.

1.2. De niet-beroepsactieven

De niet-beroepsactieven zijn diegenen die werkend noch werkzoekend zijn. Zij worden berekend als het verschil tussen de bevolking en de beroepsbevolking.

1.3. De beroepsbevolking

De beroepsbevolking is de som van de werkenden en de niet-werkende werkzoekenden.

De werkenden

De werkenden worden berekend als de som van de loontrekkenden, de zelfstandigen en de helpers. Dankzij het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming bij de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (DWH AM&SB bij de KSZ) kunnen we corrigeren voor dubbeltellingen bij RSZ, RSZPPO, RSVZ en RVA. Waar nodig worden de data omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden.

a. De loontrekkenden

- de loontrekkenden gekend bij RSZ, indien dit niet wordt gecombineerd met een statuut als zelfstandige of helper in hoofdberoep
- de loontrekkenden gekend bij RSZPPO, indien dit niet wordt gecombineerd met een statuut als zelfstandige of helper in hoofdberoep
- de studenten gekend bij RSZ
- de studenten gekend bij RSZPPO
- de PWA-werknemers gekend bij RVA

- de uitgaande grensarbeid naar Duitsland, Nederland, Frankrijk en Luxemburg berekend via het RIZIV
- de loontrekkenden die hun job combineren met een statuut als zelfstandige in bijberoep
- de loontrekkenden die hun job combineren met een statuut als zelfstandige na pensioen
- de loontrekkenden die hun job combineren met een statuut als helper in bijberoep
- de loontrekkenden die hun job combineren met een statuut als helper na pensioen
- vanaf 2017 ook de loontrekkenden werkzaam in een internationale instelling¹

b. De zelfstandigen

- de zelfstandigen in hoofdberoep gekend bij RSVZ, ook als dit wordt gecombineerd met een job als loontrekkende
- de zelfstandigen in bijberoep gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA
- de zelfstandigen na pensioen gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA

c. De helpers

- de helpers in hoofdberoep gekend bij RSVZ, ook als dit wordt gecombineerd met een job als loontrekkende
- de helpers in bijberoep gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA
- de helpers na pensioen gekend bij RSVZ en niet bij RSZ, RSZPPO en RVA

De niet-werkende werkzoekenden

De niet-werkende werkzoekenden worden becijferd op basis van statistieken van de gewestelijke bemiddelingsinstanties (VDAB, Forem, Actiris) die worden gebundeld door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Deze cijfers zijn maandelijks beschikbaar en worden omgerekend naar kwartaal- en jaargemiddelden.

1.4. Indicatoren

De ***activiteitsgraad*** kan worden berekend als het aandeel van de beroepsbevolking in de totale bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar of 20-64 jaar). De ***werkzaamheidsgraad*** kan worden berekend als het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar of 20-64 jaar). De ***werkloosheidsgraad*** kan worden berekend als het aandeel niet-werkende werkzoekenden in de beroepsbevolking.

1.5. Kenmerken

Nationaliteit & migratieachtergrond

De variabelen nationaliteit en migratieachtergrond verdelen de bevolking (volgens socio-economische positie) in zes nationaliteits- en migratieachtergrondgroepen:

---

¹ De loontrekkenden werkzaam bij een internationale instelling (en niet gekend bij RSZ) waren voordien niet gekend als werkend, omdat er geen enkele betrouwbare en volledige statistiek bestond die hen in kaart bracht.

1. Belg: Belgische nationaliteit/migratieachtergrond
2. Andere EU-15 (buurlanden): nationaliteit/migratieachtergrond van één van de buurlanden van België (Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Nederland)
3. Andere EU-15 (West-EU-15): een andere nationaliteit/migratieachtergrond (dan de Belgische dan wel de buurlanden) binnen de West-EU-15 (Denemarken, Finland, Ierland, Oostenrijk, Verenigd Koninkrijk, Zweden)
4. Andere EU-15 (Zuid-EU-15): een nationaliteit/migratieachtergrond van de Zuidelijk gelegen landen van de EU-15 (Griekenland, Italië, Portugal, Spanje)
5. Andere EU-28: nog een andere nationaliteit/migratieachtergrond binnen de EU-28 (Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië)
6. Niet-EU: een nationaliteit/migratieachtergrond van een land buiten de EU-28

De methodologie voor de integratie van de nationaliteits- en migratieachtergrondgegevens werd voor het eerst toegepast op de (beroeps)bevolking uit de Vlaamse arbeidsrekening voor het jaar 2012 (nulmeting).

2. Detailtabellen werkenden

De werkende beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben. Ook diegenen die tijdelijk afwezig waren van het werk, mits er een formele arbeidsverhouding bestond, behoren tot de werkende beroepsbevolking (bv. bij ziekte, zwangerschapsverlof, vakantie). De werkende beroepsbevolking wordt opgedeeld in drie categorieën:

de loontrekkenden, de zelfstandigen en de helpers.

De werkenden worden berekend volgens de globale methodologie van de Vlaamse Arbeidsrekening.

2.1. Kenmerken

Arbeidsregime

Het arbeidsregime omvat drie categorieën: het voltijds regime, het deeltijds regime en het speciaal regime. Het speciaal arbeidsregime omvat de prestaties als seizoenarbeider, interim-werknemer of werknemer met gelimiteerde prestaties (met contract van korte duur en voor een tewerkstelling die per dag niet de gewoonlijke dagduur bereikt, of gelegenheidsarbeid in de land- en tuinbouw of in de horeca).

WSE-sectoren

Vóór 2008

Vóór 2008 werden de sectoren afgebakend volgens de WSE(40)- of WSE(46)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2003. Voor de sectorale verdeling van de werkenden en loontrekkenden 2006 en 2007 werden de sectorcodes evenwel geconverteerd van de oude naar de nieuwe nomenclatuur, nl. de WSE(42)-sectorindeling (zie infra).

Vanaf 2008

In 2008 werd een nieuwe NACE-Bel-nomenclatuur ingevoerd. Vanaf 2008 worden de sectoren in de Vlaamse Arbeidsrekening bijgevolg ook afgebakend volgens een herwerkte WSE(42)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2008.

De WSE-sectorindelingen met de overeenkomstige NACE-Bel-sectoren zijn terug te vinden op www.steunpuntwerk.be, in de rubriek 'Publicaties' (publicatietype 'Classificaties').

Tijdreeksbreuken

De bronstatistieken die worden aangewend voor de opmaak van de Vlaamse arbeidsrekening zijn onderhevig aan administratieve wijzigingen in de tijd. Hierdoor kunnen er kleine, maar soms ook meer ingrijpende tijdreeksbreuken voorkomen die betrekking hebben op de globale tewerkstelling en/of op (verschuivingen in) specifieke activiteitssectoren.

De **voornaamste tijdreeksbreuken** van de laatste jaren zijn de volgende:

- Vanaf 2010 worden de *dienstencheque-ondernemingen* prioritair ingedeeld volgens de aard van de geleverde diensten. Hierdoor worden heel wat van deze ondernemingen niet meer onder de sector 'Ter beschikkingstelling van personeel' (Nace 78) of onder 'Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting' (buurt- en nabijheidsdiensten) (Nace 88) opgenomen, maar hoofdzakelijk onder de sectoren 'Diensten in verband met gebouwen' (poetshulp) (Nace 81) en 'Overige persoonlijke diensten' (strijkateliers) (Nace 96). Deze verschuiving gaat gepaard met aanzienlijke sprongen in het aantal werkenden in de corresponderende WSE-sectoren (cf. t14, t15 en q7) tussen 2009 en 2010.
- Vanaf 2011 werd een hervormde RSZ-aangifte voor het *overheidspersoneel* ingevoerd, die het mogelijk maakt werknemers die zich in bepaalde stelsels van inactiviteit bevinden te onderscheiden. Zo worden de werknemers die zich in een stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen bevinden, niet langer geteld als tewerkgestelde werknemer. Als gevolg van deze herzieningen (cf. het Capelo-project) werden in 2011 een 12 000-tal RSZ-loontrekkenden minder geteld. Het ging hierbij vooral om een tijdreeksbreuk in de Nace-sectoren 61.1 ('draadgebonden communicatie'), 85.3 ('secundair onderwijs') en 85.4 ('hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs').
- Voor de cijfers van 2012 werd tevens een bijkomende correctie gedaan – ook als gevolg van het Capelo-project – voor werknemers van het *ministerie van Defensie*, in het kader van de maatregel van de vrijwillige opschorting van prestaties (VOP). Deze correctie resulteerde tot een vermindering van ongeveer 3 500 eenheden in de sector 'Algemene Overheidsdiensten' (Nace-sector 84.2).
- Integratie van de internationale tewerkstelling in de cijfers vanaf 2017 (gemeten door BISA). De loontrekkenden werkzaam bij een internationale instelling waren voordien niet gekend als 'werkend' maar als 'niet-beroepsactief', omdat er geen enkele betrouwbare en volledige statistiek bestond die hen in kaart bracht. Dit zorgt voor een tijdreeksbreuk tussen 2016 en 2017. Er komen ongeveer 40 700 werkenden bij, waarvan ongeveer 30 300 wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 7000 in het Vlaams Gewest en 3400 in het Waals Gewest. Deze loontrekkenden vallen allemaal onder de quartaire sector; de internationale scholen onder nace 85 (q05) en de andere internationale instellingen onder

nace 99 (q03). Deze instellingen worden gezien als buitenlands grondgebied, de werkplaats van deze loontrekkenden is daarom 'buitenland'.

2.2. Uitgaande pendel (loontrekkenden)

Voor de werkende (loontrekkende) beroepsbevolking zijn tevens pendelstatistieken beschikbaar over uitgaande pendel. Dit in aanvulling van de component rond de binnenlandse werkgelegenheid, die aangeeft hoeveel personen er een job hebben in Vlaanderen (cf. infra). Het verschil tussen de werkende beroepsbevolking (cf. werkenden woonachtig in Vlaanderen) en de binnenlandse werkgelegenheid (cf. werkend in Vlaanderen) is met name te verklaren door intergemeentelijke, interregionale of internationale pendelstromen.

Binnen de categorie van loontrekkenden kunnen we dus een groep van uitgaande pendelaars onderscheiden: zij die wonen in België/Vlaanderen (of elke andere geografische entiteit) maar werken in een buurland, een ander gewest, een andere gemeente. Aangezien bij zelfstandigen de werkplaats wordt gelijkgesteld met de woonplaats worden voor de pendelstatistieken enkel de loontrekkenden weerhouden.

3. Niet-werkende werkzoekenden

De werkloze beroepsbevolking bestaat uit alle personen van 15 jaar en ouder die in de referentieperiode geen werk hadden, maar die wel beschikbaar waren voor een job en actief op zoek waren naar werk. Het betreft hier de niet-werkende werkzoekenden zoals geteld bij de gewestelijke arbeidsbemiddelingsinstanties: VDAB, FOREM en Actiris; en verzameld door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA).

De niet-werkende werkzoekenden omvatten vier categorieën: (1) de werkzoekenden met een werkloosheidsuitkeringsaanvraag (WZUA), (2) de werkzoekende jongeren in Beroepsinschakelingstijd (BIT) (cf. schoolverlaters), (3) de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden en (4) andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden

Het gaat in de gepubliceerde cijfers om jaargemiddelden, berekend als het gemiddelde van het aantal nwwz op de laatste dag van iedere maand van het betreffende jaar.

4. Niet-beroepsactieven

De niet-beroepsactieve bevolking bestaat uit alle personen die in de referentieperiode niet gewerkt hebben en niet beschikbaar waren voor een job en/of niet actief op zoek waren naar werk. Het gaat bijgevolg om alle personen die niet bij de beroepsbevolking geteld worden.

De niet-beroepsactieve bevolking is een divers samengestelde groep. De RVA telt het aantal niet-werkzoekenden met een vrijstelling van het zoeken naar werk op de laatste dag van ieder kwartaal. Zij worden ingedeeld volgens de reden van de bekomen vrijstelling. Let wel, het gaat hierbij telkens om

het aantal betaaldossiers dat in de loop van de beschouwde maand werd ingediend, en dus niet om het aantal personen. Het is mogelijk dat een persoon meerdere betaaldossiers heeft.

De RVA maakt een onderscheid tussen de vergoede werklozen, de werknemers die door de RVA worden ondersteund en de werknemers die met steun van de RVA hun arbeidstijd aanpassen. Binnen elke categorie zullen we in de arbeidsrekening een aantal groepen monitoren. Tezamen gaat het om tien groepen.

Binnen de groep van **vergoede werklozen** onderscheidt de RVA de niet-werkende niet-werkzoekenden die recht hebben op uitkeringen betaald door de RVA. Het gaat om de volgende groepen: (1) vrijgestelden wegens sociale en familiale moeilijkheden, (2) oudere werklozen, (3) voltijds (conventioneel) bruggepensioneerden en voltijds oudere grensarbeiders.

Binnen de groep van **werknemers die door de RVA worden ondersteund**, onderscheidt de RVA de personen met een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende. Het gaat om de volgende groepen: (4) volledig werklozen met vrijstelling wegens beroepsopleiding, (5) vrijgestelden omwille van studies en andere vrijstellingen.

Binnen de groep van **werknemers die met de steun van de RVA hun arbeidstijd aanpassen**, onderscheidt de RVA de personen die dit doen via het systeem van loopbaanonderbreking en via het systeem van tijdskrediet. In de arbeidsrekening houden we enkel rekening met de personen die hun beroepsloopbaan volledig onderbreken. Deze personen behouden een officiële band met hun werkgever. Volgens de definitie van de International Labour Organisation moeten zij bij de werkenden geteld te worden. Naar analogie met de bronstatistiek (RSZ) en met de federale ramingsmethoden tellen we deze categorie echter niet bij de werkenden, maar bij de niet-beroepsactieven (zie paragraaf 4). Het gaat dan om de volgende groepen: (6) ouderschapsverlof, (7) palliatief verlof (8) medische bijstand, (9) volledige loopbaanonderbreking om andere redenen en (10) tijdskrediet.

5. Binnenlandse werkgelegenheid / (inkomende) pendel

5.1. Binnenlandse werkgelegenheid – in personen

De binnenlandse werkgelegenheid heeft betrekking op de arbeid die wordt ingezet in de Vlaamse/Belgische vestigingen, uitgedrukt in personen of arbeidsvolume. De binnenlandse werkgelegenheid zoals in deze component uitgewerkt omvat alle **personen vanaf 15 jaar die een hoofdjob hebben in Vlaanderen/België** (of andere geografische entiteit). Centraal staat hierbij dus de **telling van het aantal werkenden volgens werkplaats²**.

De binnenlandse werkgelegenheid bestaat uit alle in Vlaanderen/België werkende personen die tijdens de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben in een in Vlaanderen/België gevestigde productie-eenheid, voor zover het een hoofdactiviteit betreft.

Bij de raming van de binnenlandse werkgelegenheid gaat het om het jaargemiddelde van het betreffende jaar. Dit wordt berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden, die werden

---

² Werknemers in internationale instellingen horen niet bij de binnenlandse werkgelegenheid, omdat internationale instellingen officieel buiten het Belgisch grondgebied vallen.

herrekend op basis van gegevens van de laatste dag van het tweede en vierde kwartaal. De cijfers zijn beschikbaar tot op gemeentelijk niveau.

De **totale binnenlandse werkgelegenheid** wordt gevormd door het totaal aantal personen vanaf 15 jaar met een (1) loontrekkende job, (2) personen met een job als zelfstandige en (3) personen met een job als helper.

De **loontrekkende** binnenlandse werkgelegenheid wordt becijferd door volgende componenten op te tellen:

- de personen met een hoofdjob als loontrekkende gekend bij RSZ en RSZPPO/DIBISS
- de personen met een job als student gekend bij RSZ of RSZPPO/DIBISS
- de personen met een statuut als PWA-werknemer
- de personen die gekend zijn bij RSZ als werkend in België, maar met een woonplaats in één van de buurlanden (cf. inkomende grensarbeid)

De binnenlandse werkgelegenheid voor **zelfstandigen** omvatten de personen met een job als zelfstandige in hoofdberoep, als zelfstandige in bijberoep en als zelfstandige na pensioen. Bij deze laatste categorie worden de personen met een job als zelfstandige na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

De binnenlandse werkgelegenheid voor **helpers** omvatten de personen met een job als helper in hoofdberoep, als helper in bijberoep en als helper na pensioen. Bij de deze laatste categorie worden de helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

5.2. Loontrekkende binnenlandse werkgelegenheid – in arbeidsvolume (aantal voltijds equivalenten / aantal uren)

De binnenlandse werkgelegenheid heeft betrekking op de arbeid die wordt ingezet in de Vlaamse/Belgische vestigingen, uitgedrukt in personen of arbeidsvolume. De binnenlandse werkgelegenheid zoals in deze component uitgewerkt omvat het **aantal voltijdsequivalente loontrekkende jobs (VTE)** of het **aantal effectief gepresteerde arbeidsuren van alle loontrekkenden** vanaf 15 jaar die een hoofdjob hebben in Vlaanderen/België (of andere geografische entiteit). Centraal staat hierbij dus de **telling van het aantal VTE of gepresteerde arbeidsuren volgens werkplaats**.

De binnenlandse werkgelegenheid, uitgedrukt in arbeidsvolume, bestaat uit alle gepresteerde uren door in Vlaanderen/België loontrekkende personen die tijdens de referentieperiode betaalde arbeid verricht hebben in een in Vlaanderen/België gevestigde productie-eenheid, voor zover het een hoofdactiviteit betreft.

Bij de raming van het arbeidsvolume wordt een correctie gemaakt voor vakantiedagen en wettelijke feestdagen. Tot 2013 werd het aantal vte verminderd met 21 conventionele vakantiedagen en 10 wettelijke feestdagen; vanaf 2014 met 21,7 conventionele vakantiedagen en 10 wettelijke feestdagen. Dit conform het gemiddeld aantal conventionele vakantiedagen op basis van de loonenquête van de FOD Economie (21,7 dagen voor België) (zie methodologisch rapport voor meer info). Deze wijziging heeft een impact op de evolutie (cf. daling) van het arbeidsvolume in 2014.

5.3. Indicatoren

Het **aantal arbeidsuren per persoon** op jaarbasis geeft het gemiddeld aantal gepresteerde uren op jaarbasis weer voor een loontrekkende persoon binnen een combinatie werkplaats-leeftijd-geslachtarbeidsregime.

5.4. Inkomende pendel (loontrekkenden)

Een afgeleide component van de (loontrekkende) binnenlandse werkgelegenheid vormt de **inkomende pendel**. De inkomende pendelstromen zijn met name bepalend voor de omvang van de binnenlandse werkgelegenheid in een regio en zij verklaren het verschil tussen de werkende beroepsbevolking (supra) (cf. werkenden woonachtig in Vlaanderen) en de binnenlandse werkgelegenheid (cf. werkend in Vlaanderen). Personen die niet in Vlaanderen wonen, maar er wel een job uitoefenen dragen namelijk wel bij tot de economische activiteit in Vlaanderen, maar niet tot de Vlaamse werkzaamheid (aangezien zij als inkomende pendelaars niet tot de werkende beroepsbevolking behoren).

Aangezien bij zelfstandigen de werkplaats wordt gelijkgesteld met de woonplaats worden voor de pendel-statistieken enkel de loontrekkenden weerhouden.

5.5. Kenmerken

WSE-sectoren

2006-2007

Voor de jaren 2006 en 2007 worden de sectoren afgebakend volgens de WSE(40)- of WSE(46)-sectorindeling. Deze zijn gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2003.

Vanaf 2008

In 2008 werd een nieuwe NACE-Bel-nomenclatuur ingevoerd. Vanaf 2008 worden de sectoren in de Vlaamse Arbeidsrekening bijgevolg ook afgebakend volgens een herwerkte WSE(42)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2008. De Nace-sector van de werknemers bij RSZ is gekend volgens de activiteit van de vestiging (gedecentraliseerd), deze van de werknemers bij RSZPPO volgens de activiteit van de werkgever (gecentraliseerd).

De WSE-sectorindelingen met de overeenkomstige NACE-Bel-sectoren zijn terug te vinden op www.steunpuntwerk.be, in de rubriek 'Publicaties' (publicatietype 'Classificaties').

Tijdreeksbreuken

De bronstatistieken die worden aangewend voor de opmaak van de Vlaamse arbeidsrekening zijn onderhevig aan administratieve wijzigingen in de tijd. Hierdoor kunnen er kleine, maar soms ook meer ingrijpende tijdreeksbreuken voorkomen die betrekking hebben op de globale tewerkstelling en/of op (verschuivingen in) specifieke activiteitssectoren.

De **voornaamste tijdreeksbreuken** van de laatste jaren zijn de volgende:

- Vanaf 2010 worden de *dienstencheque-ondernemingen* prioritair ingedeeld volgens de aard van de geleverde diensten. Hierdoor worden heel wat van deze ondernemingen niet meer onder de sector ‘Ter beschikkingstelling van personeel’ (Nace 78) of onder ‘Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting’ (buurt- en nabijheidsdiensten) (Nace 88) opgenomen, maar hoofdzakelijk onder de sectoren ‘Diensten in verband met gebouwen’ (poetshulp) (Nace 81) en ‘Overige persoonlijke diensten’ (strijkateliers) (Nace 96). Deze verschuiving gaat gepaard met aanzienlijke sprongen in het aantal werkenden in de corresponderende WSE-sectoren (cf. t14, t15 en q7) tussen 2009 en 2010.
- Vanaf 2011 werd een hervormde RSZ-aangifte voor het *overheidspersoneel* ingevoerd, die het mogelijk maakt werknemers die zich in bepaalde stelsels van inactiviteit bevinden te onderscheiden. Zo worden de werknemers die zich in een stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen bevinden, niet langer geteld als tewerkgestelde werknemer. Als gevolg van deze herzieningen (cf. het Capelo-project) werden in 2011 een 12 000-tal RSZ-loontrekkenden minder geteld. Het ging hierbij vooral om een tijdreeksbreuk in de Nace-sectoren 61.1 (‘draadgebonden communicatie’), 85.3 (‘secundair onderwijs’) en 85.4 (‘hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs’).
- Voor de cijfers van 2012 werd tevens een bijkomende correctie gedaan – ook als gevolg van het Capelo-project – voor werknemers van het *ministerie van Defensie*, in het kader van de maatregel van de vrijwillige opschorting van prestaties (VOP). Deze correctie resulteerde tot een vermindering van ongeveer 3 500 eenheden in de sector ‘Algemene Overheidsdiensten’ (Nace-sector 84.2).
- Vanaf 2014 moeten werkgevers in hun RSZ-aangifte nauwkeuriger aangeven in welke vestiging van het bedrijf het personeel werkt. Dit leidde tot een verbetering in de kwaliteit van de gegevens over de werkplaats van loontrekkenden. Hieruit blijkt dat de hoeveelheid pendel vóór 2014 licht overschat werd.
- De gedecentraliseerde RSZ-statistieken zijn vanaf 2015 beschikbaar op de laatste dag van elk kwartaal (zie supra). Voorheen waren deze enkel beschikbaar op de laatste dag van het tweede en het vierde kwartaal. De berekening van het jaargemiddelde van de RSZloontrekkenden volgens werkplaats gebeurt vanaf 2015 dan ook op basis van de vier kwartalen van het jaar, en niet meer enkel op basis van het tweede en vierde kwartaal. Hierdoor moet rekening worden gehouden met een tijdreeksbreuk. Deze tijdreeksbreuk is vooral merkbaar in sectoren met een seizoengebonden werkgelegenheid, zoals de primaire sector (p1) of de sector ‘recreatie, cultuur en sport’ (q1).

Arbeidsregime

Bij het arbeidsregime kunnen drie categorieën worden onderscheiden: loontrekkenden in een voltijds arbeidsregime, deeltijds arbeidsregime of speciaal arbeidsregime. Het speciaal arbeidsregime bevat de loontrekkenden die werken via seizoenarbeid, via arbeid met tussenpozen, of met gelimiteerde prestaties. Hieronder vallen ook de uitzendkrachten.

Werkplaats

De plaats van de vestiging, die de plaats van tewerkstelling van de werknemer bepaalt, is de gemeente (van de vestigingseenheid) waar de werknemer is tewerkgesteld. Werknemers zonder vaste plaats van tewerkstelling, werknemers werkend bij de klant, gedetacheerde werknemers en thuiswerkers worden toegewezen aan de vestigingseenheid van de eigen onderneming waarvan zij administratief afhangen.

Voor werknemers van buitenlandse ondernemingen zonder vestiging in België en personeel van huishoudens (waar de woonplaats van de werkgever als plaats van tewerkstelling wordt beschouwd) moet vanaf 2014 een beperkte aanduiding van de plaats van tewerkstelling opgegeven worden. Hierdoor kunnen de werknemers van ondernemingen die hoofdzakelijk in het Vlaams, Waals of Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief zijn, niet aan één specifieke werkgemeente, -RESOC of -provincie worden toegewezen. Vandaar dat vanaf 2014 voor een aantal werknemers deze lagere geografische niveaus niet gekend zijn.

6. Raming van het totaal aantal jobs

De jobs zijn de tijdens de referentieperiode vervulde arbeidsplaatsen bij de in België gevestigde productie-eenheden. Bij de jobs zijn alle uitgeoefende hoofd- en nevenactiviteiten van eenzelfde persoon inbegrepen, evenals de nevenactiviteiten van de personen die geen hoofdactiviteit uitoefenen. Ook de jobs van werknemers die tijdelijk afwezig waren van het werk, mits er een formele arbeidsverhouding bestond, worden meegeteld (bv. bij ziekte, zwangerschapsverlof, vakantie). De jobs omvatten (jobs voor) loontrekkenden, zelfstandigen en helpers.

Bij de raming van het totaal aantal jobs gaat het telkens om het jaargemiddelde van het betreffende jaar. Dit wordt berekend als het gemiddelde van de vier kwartaalgemiddelden, die werden herrekend op basis van gegevens van de laatste dag van het tweede en vierde kwartaal. De cijfers zijn beschikbaar tot op gemeentelijk niveau.

Het **totaal aantal jobs** wordt gevormd door het totaal aantal (1) loontrekkende jobs, (2) de jobs van zelfstandigen en (3) de jobs van helpers.

De **loontrekkende** jobs worden becijferd door volgende componenten op te tellen:

- de loontrekkende jobs gekend bij RSZ en RSZPPO (bron: RSZ Gedecentraliseerde statistiek)
- de studenten gekend bij RSZ
- de studenten gekend bij RSZPPO
- de PWA-werknemers

De jobs van **zelfstandigen** omvatten de jobs van zelfstandigen in hoofdberoep, de zelfstandigen in bijberoep en de zelfstandigen na pensioen. Bij de zelfstandigen na pensioen worden de zelfstandigen na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld. De jobs van **helpers** omvatten de jobs van helpers in hoofdberoep, de helpers in bijberoep en de helpers na pensioen. Bij de helpers na pensioen worden de helpers na pensioen die ouder zijn dan 65 jaar én die een inkomen gelijk aan nul hebben niet meegeteld.

6.1. Indicatoren

De jobratio geeft het aantal jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) weer en kan als volgt worden berekend: **jobratio** = (aantal jobs / aantal inwoners 15-64 jaar) * 100

6.2. Kenmerken

WSE-sectoren

Vóór 2008

Vóór 2008 werden de sectoren afgebakend volgens de WSE(40)- of WSE(46)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2003. Voor de sectorale verdeling van de jobs in 2007 werden de sectorcodes evenwel geconverteerd van de oude naar de nieuwe nomenclatuur, nl. de WSE(42)-sectorindeling (zie infra).

Vanaf 2008

In 2008 werd een nieuwe NACE-Bel-nomenclatuur ingevoerd. Vanaf 2008 worden de sectoren in de Vlaamse Arbeidsrekening bijgevolg ook afgebakend volgens een herwerkte WSE(42)-sectorindeling, gebaseerd op de NACE-Bel-nomenclatuur 2008. De Nace-sector is daarbij gekend volgens de activiteit van de vestiging (gedecentraliseerd).

De WSE-sectorindelingen met de overeenkomstige NACE-Bel-sectoren zijn terug te vinden op www.steunpuntwerk.be, in de rubriek 'Publicaties' (publicatietype 'Classificaties').

Tijdreeksbreuken

De bronstatistieken die worden aangewend voor de opmaak van de Vlaamse arbeidsrekening zijn onderhevig aan administratieve wijzigingen in de tijd. Hierdoor kunnen er kleine, maar soms ook meer ingrijpende tijdreeksbreuken voorkomen die betrekking hebben op de globale werkgelegenheid en/of op (verschuivingen in) specifieke activiteitssectoren.

De **voornaamste tijdreeksbreuken** van de laatste jaren zijn de volgende:

- Vanaf 2010 worden de *dienstencheque-ondernemingen* prioritair ingedeeld volgens de aard van de geleverde diensten. Hierdoor worden heel wat van deze ondernemingen niet meer onder de sector 'Ter beschikkingstelling van personeel' (Nace 78) of onder 'Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting' (buurt- en nabijheidsdiensten) (Nace 88) opgenomen, maar hoofdzakelijk onder de sectoren 'Diensten in verband met gebouwen' (poetshulp) (Nace 81) en 'Overige persoonlijke diensten' (strijkateliers) (Nace 96). Deze verschuiving gaat gepaard met aanzienlijke sprongen in het aantal jobs in de corresponderende WSE-sectoren (cf. t14, t15 en q7) tussen 2009 en 2010.
- Vanaf 2011 werd een hervormde RSZ-aangifte voor het *overheidspersoneel* ingevoerd, die het mogelijk maakt werknemers die zich in bepaalde stelsels van inactiviteit bevinden te onderscheiden. Zo worden de werknemers die zich in een stelsel van terbeschikkingstelling voorafgaand aan het pensioen bevinden, niet langer geteld als tewerkgestelde werknemer. Als gevolg van deze herzieningen (cf. het Capelo-project)

werden in 2011 een 12 000-tal RSZ-loontrekkenden minder geteld. Het ging hierbij vooral om een tijdreeksbreuk in de Nace-sectoren 61.1 ('draadgebonden communicatie'), 85.3 ('secundair onderwijs') en 85.4 ('hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs).

- Voor de cijfers van 2012 werd tevens een bijkomende correctie gedaan – ook als gevolg van het Capelo-project – voor werknemers van het *ministerie van Defensie*, in het kader van de maatregel van de vrijwillige opschorting van prestaties (VOP). Deze correctie resulteerde tot een vermindering van ongeveer 3 500 eenheden in de sector 'Algemene Overheidsdiensten' (Nace-sector 84.2).

Gemeente

De plaats van de vestiging, die bepaalt waar de job wordt geteld, is de gemeente (van de vestigingseenheid) waar de werknemer is tewerkgesteld. Jobs van werknemers zonder vaste plaats van tewerkstelling, van werknemers werkend bij de klant, van gedetacheerde werknemers en van thuiswerkers worden toegewezen aan de vestigingseenheid van de eigen onderneming waarvan zij administratief afhangen.

Voor werknemers van buitenlandse ondernemingen zonder vestiging in België en personeel van huishoudens (waar de woonplaats van de werkgever als plaats van tewerkstelling wordt beschouwd) moet vanaf 2014 een beperkte aanduiding van de plaats van tewerkstelling opgegeven worden. Hierdoor kunnen de jobs van werknemers van ondernemingen die hoofdzakelijk in het Vlaams, Waals of Brussels Hoofdstedelijk Gewest actief zijn, niet aan één specifieke werkgemeente, -RESOC of -provincie worden toegewezen. Vandaar dat vanaf 2014 voor een aantal jobs deze lagere geografische niveaus niet gekend zijn.

7. Vestigingen

De vestigingen zijn de tijdens de referentieperiode actieve en in België gevestigde productie-eenheden. Het gaat om bedrijven of bedrijfseenheden die vanuit een locatie in België arbeid en/of kapitaal inzetten voor het ontwikkelen van goederen en/of diensten. De vestigingen delen we verder op in vestigingen met en zonder personeel.

De vestigingen zonder personeel zijn vooralsnog niet in kaart te brengen. In de toekomst zal onderzocht worden in welke mate deze component kan worden ingevuld met behulp van data uit de Vlaamse Kruispuntbank van Ondernemingen (VKBO).

Voorlopig beschikken we aldus enkel over data met betrekking tot de vestigingen met personeel.

7.1. Vestigingen met personeel

De bronstatistiek voor de raming van het aantal vestigingen met personeel wordt gevormd door de statistieken naar werkplaats van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ), de zogenaamde gedecentraliseerde statistieken. De gedecentraliseerde RSZ-statistieken omvatten alle vestigingen met

personeel gekend bij RSZ en bij de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Plaatselijke en Provinciale Overheden (RSZPPO).

Een vestiging wordt door de RSZ omschreven als een plaats die geografisch kan worden geïdentificeerd met een adres en waar de activiteit of ten minste één activiteit van de onderneming wordt uitgeoefend.

7.2. Kenmerken

Dimensieklasse

De gedecentraliseerde RSZ-statistieken leveren ons data op naar negen dimensieklassen van de vestigingseenheid, in onze tabellen aangeduid met 'dimensie(9)': 1-4 werknemers, 5-9 werknemers, 10-19 werknemers, 20-49 werknemers, 50-99 werknemers, 100-199 werknemers, 200-499 werknemers, 500-999 werknemers en meer dan 1000 werknemers.

Deze negen dimensieklassen worden verder omgezet naar vier dimensieklassen (in onze tabellen aangeduid met 'dimensie(4)'). De vier onderscheiden klassen zijn: micro (1 tot en met 9 werknemers), klein (10 tot en met 49 werknemers), middelgroot (50 tot en met 199 werknemers) en groot (>200 werknemers). Met deze indeling sluiten we nauw aan bij de definities die gehanteerd worden door Eurostat.

De dimensieklasse 'geen werknemers' heeft betrekking op vestigingen waar in de loop van het kwartaal wel prestaties/werknemers aanwezig waren, maar waarvoor het aantal werknemers op de laatste dag van het kwartaal op nul staat.

WSE-sectoren

(zie supra: 6.2. Kenmerken)

Gemeente

(zie supra: 6.2. Kenmerken)